

Γ' ΤΑΞΗ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ

ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφράσετε στα νέα ελληνικά τα αποσπάσματα των κειμένων:

Αλλά μετά από λίγο ο γιος του πέρασε έφιππος μπροστά από το στρατόπεδο των εχθρών και από τον αρχηγό των εχθρών προκλήθηκε σε μάχη με αυτά τα λόγια: « Ας συγκρουστούμε (ας μονομαχήσουμε), για να κριθεί (φανεί) από την έκβαση της μονομαχίας, πόσο ο Λατίνος στρατιώτης ξεπερνάει (υπερέχει) στην ανδρεία το Ρωμαίο».

Ο Σύλλας, αφού κατέλαβε την πόλη (τη Ρώμη), είχε συγκαλέσει ένοπλος την Σύγκλητο, για να κηρυχθεί όσο το δυνατόν γρηγορότερα (ή όσο γίνεται γρηγορότερα) ο Γ. (Γάιος) Μάριος εχθρός. Στην θέληση του κανένας δεν τολμούσε να εναντιωθεί

Δεν σου πέρασε η οργή, όταν πατούσες (εισέβαλες) τα σύνορα της πατρίδας; Παρόλο που είχες φτάσει με εχθρική και απειλητική διάθεση, γιατί, όταν είδες τη Ρώμη, δεν σου ήρθε στο μυαλό: «μέσα σε εκείνα τα τείχη βρίσκονται το σπίτι και οι θεοί μου, η μητέρα, η σύζυγος και τα παιδιά»; Αν λοιπόν εγώ δεν σε είχα γεννήσει, η Ρώμη δε θα πολιορκούνταν

2.α) Ερώτηση Να γράψετε στο τετράδιό σας τους τύπους που ζητούνται για κάθε μια από τις παρακάτω λέξεις.

Domus, liberi, mater: η γενική και η αιτιατική και στους δύο αριθμούς.
Penates mei, minaci animo: να κλιθούν οι συνεκφορές στον ίδιο αριθμό.
Singularis proelii: η γενική πληθυντικού.
His verbis: η αιτιατική ενικού.
Voluntati: η κλητική ενικού.

2.α) Απάντηση

(ενικός) domus-domi(επιρρηματική χρήση) (γεν), domum(αιτ)
(πληθυντικός) domorum-domuum(γεν), domos(αιτ)

(πληθυντικός) liberorum(γεν), liberos(αιτ)

(ενικός) matris(γεν), matrem(αιτ)
(πληθυντικός) matrum(γεν), matres(αιτ)

(πληθυντικός) (ον)penates mei, (γεν)penatium meorum, (δοτ)penatibus meis,
(αιτ)penates meos, (κλητ)(penates) -, (αφαιρ) penatibus meis

(ενικός) (ον)minax animus, (γεν)minacis animi, (δοτ)minaci animo,
(αιτ) minacem animum, (κλητ) minax anime, (αφαιρ) minaci animo

(πληθυντικός) (γεν) singularium proeliorum

(ενικός) (αιτ) hoc verbum

(ενικός) (κλητ) voluntas

2.β) Ερώτηση

Nemo: να γράψετε τη γενική ενικού.

Celerrime: να σχηματίσετε τους υπόλοιπους βαθμούς.

Minaci: να σχηματίσετε τα παραθετικά του επιρρήματος.

2.β) Απάντηση

(ενικός) (γεν) nullius

(θετικός) celeriter, (συγκριτικός) celerius, (υπερθετικός) celerrime

(θετικός) minaciter, (συγκριτικός) minacius, (υπερθετικός) minacissime

3.α) Ερώτηση Να γράψετε στο τετράδιό σας τους τύπους που ζητούνται για κάθε μια από τις παρακάτω λέξεις.

Ingredienti: το β' ενικό πρόσωπο στην υποτακτική του ενεστώτα, του μέλλοντα και του παρακειμένου.

Reperissem: να αντικατασταθεί εγκλιτικά. Να κλιθεί η υποτακτική μέλλοντα στην ίδια φωνή.

Sunt: να κλιθεί η προστακτική μέλλοντα.

Oppugnaretur: να κλιθεί το γερουνδιακό στο ουδέτερο γένος.

Congrediamur: το β' πρόσωπο, στον ενικό αριθμό, στην οριστική ενεστώτα και μέλλοντα.

Cernatur: το ίδιο πρόσωπο, στην ίδια έγκλιση, στον παρακείμενο της ίδιας φωνής.

Lacessitus est: το α' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα και το β' πληθυντικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα, στην ίδια φωνή.

3.α) Απάντηση

(ενεστώτας - β' ενικό) ingrediaris-re

(μέλλοντας - β' ενικό) ingressurus-ra-rum sis

(παρακείμενος - β' ενικό) ingressus-a-um sis

(υπερσυντέλικος) repereram(οριστ.), reperissem(υποτ.), -(προστ.)

(μέλλοντας) (υποτ.) pariturus-a-um sim, sis, sit parituri-ae-a simus, sitis, sint

(μέλλοντας)

esto (β' ενικό)

esto (γ' ενικό)

estote (β' πληθ.)

sunto (γ' πληθ.)

(ενικός)

(ον) oppugnandum

(γεν) oppugnandi

(δοτ) oppugnando

(αιτ) oppugnandum

(κλητ) oppugnandum

(αφαιρ) oppugnando

Τα θέματα προορίζονται για αποκλειστική χρήση της φροντιστηριακής μονάδας

(πληθυντικός)
 (ον) oppugnanda
 (γεν) oppugnandorum
 (δοτ) oppugnandis
 (αιτ) oppugnanda
 (κλητ) oppugnanda
 (αφαιρ) oppugnandis

(ενεστώτας-β' ενικό) congrederis -re
 (μέλλοντας-β' ενικό) congrederis -re

(παρακείμενος - γ' ενικό) conspectum sit

(μέλλοντας - α' πληθ. οριστ.) lacessimur
 (ενεστώτας-β' πληθ. προστ.) lacessimini

3.β) Ερώτηση

Congrediamur, praeterequitavit: να γράψετε τους ονοματικούς τύπους των ρημάτων.

Ire: να γράψετε τη γενική του γερουνδίου.

3.β) Απάντηση

(απαρέμφατα)
 congrederi (εν.)
 congressurum,am,um esse – congressuros, as, a esse (μέλλ.)
 congressum,am,um esse - congressos,as,a esse (παρακ.)
 congressum, am, um fore - congressos, as, a fore (συντ. μέλλ.)

(μετοχές)
 congrederis (congrederentis) (ενεστ.)
 congressurus,a,um (μέλλ.)
 congressus,a,um (παρακ.)

(σουπίνο)
 congressum (αιτ.)
 congressu (αφαιρ.)

(γερουνδίο)
 congrederendi (γεν.)
 congrederendo (δοτ.)
 congrederendum (αιτ.)
 congrederendo (αφ.)

(γερουνδιακό) congrederendus, a,um

(απαρέμφατα)
 praeterequitare (εν.)
 praeterequitaturum, am, um esse praeterequitaturos,as,a esse (μέλλ.)
 praeterequitavisse (παρακ.)

(μετοχή)
 praeterequitans (praeterequitantis) (εν.)
 praeterequitaturus,a,um (μέλλ.)

(σουπίνο)
 praeterequitatum (αιτ.)
 praeterequitatu (αφαιρ.)

(γερούνδιο)
 praeterequitandi (γεν.)
 praeterequitando (δοτ.)
 praeterequitandum (αιτ.)
 praeterequitando (αφαιρ.)

(γερούνδιο) eundi

4.α) Ερώτηση

«Non tibi ingredienti fines patriae ira cecidit?»: να μετατρέψετε την ευθεία ερώτηση σε δευτερεύουσα πλάγια ερωτηματική με εξάρτηση από τη φράση mater quaerebat.

Απάντηση

Mater quaerebat nonne illi ingredienti fines patriae ira cecidisset.

4.β) Ερώτηση

«Occurata urbe»: να αναλύσετε τη μετοχή σε δευτερεύουσα πρόταση εισαγόμενη με τον ιστορικό \ διηγηματικό cum.

Απάντηση

Cum (Sulla) urbem occupavisset.

4.γ) Ερώτηση

«Ut C. Marius quam celerrime hostis iudicaretur»: να δηλώσετε το σκοπό με τον κατάλληλο τύπο του σουπίνου.

Απάντηση

C. Marium quam celerrime hostem iudicatum.

4.δ) Ερώτηση

«Ergo ego nisi reperissem, Roma non oppugnaretur»: να αναγνωρίσετε το είδος του υποθετικού λόγου και να τον μετατρέψετε, ώστε να δηλώνει ανοικτή υπόθεση στο παρόν.

Απάντηση

Υποθετική = nisi reperissem = nisi+υποτακτική υπερσυντέλικου
 Απόδοση oppugnaretur υποτακτική παρατατικού

Ο υποθετικός λόγος ανήκει στο β' είδος. Εκφράζει το αντίθετο του πραγματικού με την υπόθεση να αναφέρεται στο παρελθόν(υποτακτική υπερσυντέλικου) και την απόδοση στο παρόν (υποτακτική παρατατικού)

Προκειμένου ο υποθετικός λόγος να εκφράζει την ανοικτή υπόθεση στο παρόν, θα έχει τη μορφή:

Υπόθεση = nisi pario = nisi+οριστική ενεστώτα
Απόδοση non oppugnatur οριστική ενεστώτα

4.ε) Ερώτηση

«Ut singularis proelii eventu cernatur»: να αναγνωρίσετε τη δευτερεύουσα πρόταση και να δικαιολογήσετε την εισαγωγή και την εκφορά της (έγκλιση, χρόνος).

Απάντηση

Δευτερεύουσα επιρρηματική τελική πρόταση. Εισάγεται με τον τελικό σύνδεσμο ut, γιατί είναι καταφατική. Εκφέρεται με υποτακτική, γιατί δηλώνει σκοπό που είναι μια καθαρά υλοκειμενική κατάσταση. Πιο συγκεκριμένα, εκφέρεται με υποτακτική ενεστώτα (cernatur), γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (congruamur - υποτακτική ενεστώτα). Παρατηρείται ιδιομορφία ως προς την ακολουθία των χρόνων και υπάρχει συγχρονισμός κύριας και δευτερεύουσας. Το περιεχόμενο της πρότασης αναφέρεται στο παρόν – μέλλον.

4.στ) Ερώτηση

Να αναγνωρίσετε συντακτικά οι λέξεις:

Paulo(31), a duce(31), eventu(31), armatus(40), hostis(40), ingredienti(43), tibi(succurit-43), mei(43).

Απάντηση

Paulo: αφαιρετική του μέτρου ή της διαφοράς στο post

A duce: εμπρόθετος προσδιορισμός του ποιητικού αιτίου (είναι εμπρόθετο γιατί είναι έμπυχο) στο lacessitus est

Eventu: κυρίως αφαιρετική που δηλώνει σημείο εκκίνησης για εκτίμηση, κρίση και προσδιορίζει το ρήμα cernatur

Armatus: επιρρηματικό κατηγορούμενο που δηλώνει τρόπο, προσδιορίζει το υλοκείμενο της πρότασης (δηλαδή το Sulla)

Hostis: κατηγορούμενο στο C. Marius εξαιτίας του iudicaretur

Ingredienti: επιρρηματική χρονική μετοχή, εκφράζει το σύγχρονο, συνημμένη στο tibi

Tibi: δοτική προσωπική (succurit)

Mei: επιθετικός προσδιορισμός στο penates